

paljeno o rješavanju balkanskim narodim, koji nastoje, da si izvolye slobodu zlatnu. Obojica zahtijevaju odlučno, da Austro-Ugarska ne smije absolutno uplitati se u balkanske poslove.

U sjednici, od utorka odgovorio je ministar predsjednik grof Stürgkh na dvije interpelacije t. j. na onu njemačkih i na onu čeških socialista u pogledu rata na Balkanu. Ministar je opatovno naglasio, da se monarhija neće uplitati u rat balkanskih naroda, i da će nastojati, da se rat ograniči na Balkan.

Isti dan bijše obavljen izbor u delegacije. Ovaj put dolaze na red istarski talijanski zastupnici, te je izabran u delegacije zastupnik Spadaro.

U sriedu bi se imala svršiti rasprava o prvom čitanju prorokina i tada će nastati radi blagdana Svih svetih i zbog priprema za delegacije, koje se sastaju dne 5. novembra u Budimpešti, odmor od 8 dana.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Za ratajuda braća na Balkanu. Večeras se sastaje u Čitaonici u Puli na pogovor nekoliko rodoljuba, da pokrenu akciju za sabiranje prinosa za ranjenike balkanske braće, koji se bore za slobodu i krst častni.

Kušenje kuća u zabranenom kolobaru u Puli. Neki naal ljudi sazidali su u zadnjih par godina, bez dozvole, većih i manjih kuća i baraka u kolobaru, gdje je od vojničke oblasti zabranjeno zidanje.

Kako je došlo do toga, o tom ćemo pisati drugom zgodom više.

Za sada javljamo samo toliko, da je u zastupničkoj kući česevinskog vieća u Beču dne 24. ovog mjeseca, naš zastupnik Dr. Laginja upravio interpelaciju na ministra nutnjih poslova i na ministra zemaljske obrane, neka se zauzmu pri vojničkoj oblasti, da se one kuće, neruše, kako je već naredjeno, dok se stvari bolje neprouče, jer bi reći, da narod nije svagdje svomu kriv.

Hrvatski jezik kod c. kr. okr. suda u Rovinju. Jedan prijatelj nam javlja, da se je priučio radi omalovažavanja hrvatskog jezika kod tribunala u Rovinju, pa je dobio sljedeće „vrlo krasno hrvatsko“ riješenje:

„Ualied Vaše pritužbe obavješćuje se Vas glasom dopisa c. k. višeg zem. suda u Tratu da se je u nazočnom slučaju, posto se radi o pristupu jednoj već na temelju jednog u Talijanskom jeziku postavljenog predloga, svedenog orzhi, izdao i u Talijanskom jeziku: iz pomutnje što se ju daje ispričati, dotični zaključak.“

Poručnice ratnog broda. U subotu porinute se brodogradione u Trziću (Monfalcone) novi brod ratne mornarice, kojega okratise na imenom „Saida“. Taj novi brod ratne mornarice jest poave jednok brzom krizaru „Admiral Spaun“, koj je već u službi. Kumovala je novomu brodu supruga tričanskog namjestnika knežinja Hohentlohe.

Prošlerani Japanci. U našem gradu klatilo se par dana desetak Japanaca, mužkih i ženskih, koji su prodavali razne igracke i „tjeraki crva iz očiju“. Oko tih ljudi sakupljalo se uvijek mnogo svjetline, napose radoznale djece. Mjestno redarstvo odpravilo je te nepozvane goste iz grada Pule.

Na naslov g. Antuna Kraljiću, upravitelja škole u Dobrinju. Pod nazivom „Kastanjerki kolega“ u Vašem „Pripisano“ u „R. N. L.“, br. 253 od 23. X. 1912. cijlate na moju osobu, kao da bi ja bio auktor „Franiine i Jurine“ u „N. S.“ br. 33 od 19. septembra 1912. Buduć na Kastanjeru u Puli nema drugog učitelja

izim mene, to po tome ne možete imati tamo drugog kolege. Toga radi Vas pozivam da ponovite pred dva svjedoka ili u kojoj novini na austrijskom teritoriju, da sam ja auktor spomentilog razgovora izmedju „Franiine i Jurine“ u „N. S.“ br. 33 od god. 1912., da uzmognem poprimiti potrebite korake te prolivno Vam dokazati. Dotle sve one klevete spomenute u Vašem „Pripisano“ u br. 153 „R. N. L.“ od god. 1912. padaju na Vaš obrz. — Pula, 28. oktobra 1912. — Ante Šabalja, uprav. škole na Kastanjeru.

Dodatak vradništva. Gornje pismo uvršćujemo na ovom mjestu kao znak, da se s njime podpuno slažemo i preuzimljemo svaku odgovornost, kao što smo preuzeli svaku odgovornost za spomenuti dialog „Fr. i Jur.“, i još dodajemo, da se s onim u „Fr. i Jur.“ podpuno identifikujemo i poručujemo g. Kraljiću, da smatra nas auktorom razgovora „Fr. i Jur.“ u br. 33. našega lista, da se u buduće ne trudi ili troši istraživanjem auktora, niti podmiće te se lko skriva iza naših ledja. Kad želi saznati onaj „quis“ eto ga posluženim.

Lošinjski kotar:

Voll Lošinj. Veleć. o. Jerko Juršić iz iz Velog Sela nam javlja pod 21. t. mj.: Danas na piru Josipa Baričevića a na predlog Ivana Legca sakupismo za Družhu Sv. C. i M. K 4, koje sam izručio mjestnoj podružnici.

Unije. Cijenjeni čitnici „N. S.“ rijetko kada čuju radostnih vijesti iz ovih u narodnom pogledu otudjenih krajeva. Mislimo, da ćemo im ugoditi, ako im barem nešto radostna donesemo. Trudom i marom unijskog sina gosp. Andrije Karića, svršavajućeg slušatelja prava u Zagrebu, priredila je naša Hrvatska Čitaonica prošloga mjeseca zabavu, koje je čisti prihod bio namijenjen za nabavu tambura. Sve, što u Unijama hrvatski misli i osjeća, staro i mlado, pohrlilo je one večeri u dvoranu čitaonice. Kad je zabava započela i kad se prvi put otvorila pozornica, opazili smo na daskama djevojčicu Dinku Nikulić, kćer Zaharije, koja je tako lijepo i točno izrekla proslav, da nas je svojim lijepim riječima, te nježnim glasičom upravo ganula, a mnogomu se dapače orosilo oko. Djevojka Ana Radoslović, kći Antona krasnoslovlia je preradovićevu pjesmu „Rodu u Jeziku“, vrlo zgodnu za ove krajeve, gdje se na našu gorku žalost mnogi zaslepljeni i zavedeni sramuju i odriču svoga milozvučnog hrvatskog materinjeg jezika, a goje radje tudju talijansku rječ. Isto tako treba pohvaliti i djevojčicu pučke škole Anku Karić, koja je na obće zadovoljstvo krasnoslovlia pjesmu „Mala Hrvatica“. Buru smjeha uzbudilo je predstavljanje „Snjeguljice“, koju su naša djeca vrlo lijepo odigrala. Kao obće komad izvajala se je predstava „On je gluh“, šaloigra u dva čina. Nismo niti izdaleka očekivali, da će pojedine uloge biti onako izvedene, kako su u istinu bile. Ulogu Ingelentine odigrala je djevojka Ana Karić, kći Matije. Svojom prirodnom igrom, lijepim kretanjem, ugodnim glasom i govorom, odigrala je svoju ulogu, da i govorom, odigrala je svoju ulogu, da nije mogla bolje. Muškarci Anton Radoslović Antonov, Nikolić Anton Markov, Radoslović Ivan Ivanov kao da su se natejecali u hvadjanju pojedinih uloga. Ne može se, a da ih se ne pohvali. To se opazilo one večeri najbolje kod slušateljstva, koje je u više navratkata dalo izrazu svomu zadovoljstvu pljeskanjem. Uza sve to bilo je i pjevanja. Pjevalo se jednoglasno „Oj talasi“, „Bog i Hrvati“ i „Lijepa naša“ i to jako liepo i skladno. Na koncu bila je zira slika uz bengaličnu vatru. Sva zabava je ispala na obće zadovoljstvo, te se je morala sljedeće nedjelje opetovati. Na uspjehu čestitamo u prvom redu g. Andriji Kariću, pravniku

koji se je mnogo trudio i trudio, onda unijskim mladima i djevojkama, koje su se marljivo zauzela i dala nam tako ugodnog, uzitka. Nadamo se, da će nam dati više puta ovako lijepih večeri.

Prigodom zabave sakupila se je na blagajni, liapa svotica. Svojim pak doprinosima sjetili su nas se izvaoa, slijedeća gospoda: po 10. K prof. Vjekoslav Spinčić, po 5 K zastupnik Ante Andričić i prof. Ambroz viš. Haračić, po 2 K. pop. Frane Krivičić i Ivan Radoslović, učitelj. Ilavik. Svim hvala, a od Boga: plaća.

Voloski kotar:

Iz Narodno Zajednice za Istru. Podružnice. U nedjelju dne 3. studenoga obdržavat će se u Lovranu konstituirajuća skupština nove tamošnje podružnice za Lovran, Iku, Tuliševicu, Dragu i Ogrič. Istog dana obdržavat će se također konstituirajuća skupština podružnice u Matu Ijima. U nedjelju pak dne 10. studenoga obdržavati će se konstituirajuća skupština podružnice u Malom Lošinj.

Pročitane novine. Uprava Zajednice odlučila je sбирati pročitane novine, te ih razasijati društvima i pojedincima sirom Istre. U tu svrhu namjestilo se do sada dvije skrinjice u Voloskom i Opatiji u koje sabiraju takove novine. Upozoravamo naša društva sirom Istre a istotako i pojedine ljude, da nam samo jednom dopisnicom pošalju naslove onih, koji bi htjeli ovakove novine od Zajednice besplatno dobiti, naznačivši, koju bi novinu osobito željeli. Razumije se, da ne će Zajednica svakom pojedincu moći pojedine novine slati; već će se to poslati na jedan naslov za više njih u selu, a najbolje bi bilo, da svaki onaj, koji bude takovu novinu primio, te ju pročitao, onda predade drugomu pismenomu čovjeku u mjestu.

Namještenje naučnika u obrt i trgovinu. Umojavamo sve naše trgovce i obrtnike, koji tražaju kojeg naučnika, da se obrate na Zajednicu. Ista će im dati valjanog mladica iz Istre, a kojim će biti zadovoljni, a nitko će osim toga patrio-ličnu stvar, uzeti ovakova mladica u posao. Jednako molimo gg. svećenike i učitelje, da nam javu imena onih mladića, koji bi htjeli biti namješteni u kakav posao; pošavši nam njihov krsni list, svjedochu ponašanja, skoleku svjedochu i poslovnu knjižicu. Osobito neka se s obzirom na mladiće iz ugroženih krajeva Istre:

Sjednica Centralnog Odbora. Slijedeća redovita sjednica Centralnog Odbora Zajednice obdržavat će se u četvrtak dne 7. studenoga u 8 sati poslije podne u Vijećnici Obćinskog Doma u Voloskom.

Poštancki uređ u Močeničkoj Drazici. Pošt. kotar Volosko za uredovim nazivom „Draga di Moschionize Močenička Draga“, koji je imao zapovesti uredovati dne 1. novembra 1912. neće biti otvoren tog dana; jer se je pošt. odpremateljica odrekla mjesta. S toga ne će do daljine odredbe biti utkinute poštanske zabranke u Drazici (Močeničkoj).

Odbor za sakupljanje milodara. U Voloskom-Opatiji utrojlo se je između tamošnje gospode posební odbor, koji si je napravio vrlo plemenitu zadaću t. j. sakupljanja milodara za crveni križ ili za ranjenike naše ratujuće braće na Balkanu. Tomu odboru je na čelu opatijski šepan i poznati rodoljub g. Julij Miran. Sa sabiranjem se je započelo te ne ima dvojbe, da će rodoljubi Volosko-Opatijski i onem prilikom pokazati, da njim leži na srcu sloboda naše braće na Balkanu.

Tamošnje gospodje i gospodice odavale se pozivu odbora te će sakupljati milodare od kuće do kuće i tako stvarno pokazati, da ne zavijaju ni one u ljubavi i pohitnosti prema stradajućim junacima na Balkanu.

Pazinski kotar:

Iz Pazina. Ovdje se marljivo sabiraju milodare za braću na Balkanu. Do sada se je sakupilo nesto preko 1600 K. Želimo bismo, da se po cijeloj našoj Istri narod makne i počme sakupljati milodare. Svima nek nam bude geslo „Za krat častni i slobodu zlatnu“.

Prvi doktor iz hrv. gimnazije u Pazinu. Dne 24. oktobra 1912. bio je na češkoj univerzi u Pragu promoviran doktorom prava gospodin Ivan Prudan iz Zarečja kod Pazina, koji je godine 1907. svršio među prvimi maturanti pazinsku gimnaziju. Između 28. tadašnjih abiturijenata je dr. Prudan prvi svršio svoje studije na visokim skolama i stupa kao odvjetnički kandidat u pisarnu g. dra Dinka Trinajstića u Pazinu. Cestitamo novomu doktoru.

Porečki kotar:

Materada. Dugo je, što se nismo javili i eto čuje sada, što se događa u našoj plodnoj Materadi, pa i audite. Pak Jurševića i par Kozlovića, koji su puro sangue talijana, htjeli bi sionu da pokazu svjetu, da je Materada talijansko mjesto. Mi srčani Materačani žalimo ovakove ljude, koji se dadu za nos vući od onih Talijana, koji su nam sve naše pravice zauzeli, ali će doći vrijeme, kada ćemo ih opet imati u rukama.

Već znate, da nam je otišao naš nezaboravni pop Sirónić, a došao u našu ravnu i lepu Materadu vel. gospodin Vrabec. Pošto vel. g. Vrabec ne zna govoriti talijanskim jezikom, a razumije ga radi toga podigli su ovo par takozvanih Talijana kuku i molili na njega i odučili, da se idu potožiti na biskupiju, gdje će zamoliti biskupa, da ga vremenom i da namjesti drugoga svećenika (možda iz Italije, kako već ima u obližnjim selima). Imadu oči, a neće da vide, imadu uši, a ne će da čuju. To su ti naši ljudi, koji su zaslijepljeni od Talijana. Ovakovim ljudima svetlo ne smije vjerovati; jer se ne stalni i pogibeljni ljudi. Něk znade svet, da se u Materadi govori u svim kućama samo hrvatski jezik, pa i u onim koji bi htjeli sionu biti nekakvi Talijani. Molimo se natati Društva škole, koja pohađaju 116 djece; ime njihova u talijanskoj školi oko 50 djece, koja bi se im par od njih došla u našu školu, samo da nam njih njihovi oci zaduzeni kod onih Talijana. Radi toga preporučamo našim prijateljima i jakim sionima, da se obratimo posebjicu te da se čim prije soneju u Materadu. Jer ona će mnoge od njih spasiti. Želimo, da će ovdanji Talijanci poći po zapovistu onih Talijana od jedne oblasti drugoj, samo da im bude njihove želje ispunjene. Zato preporučamo im redom Materadana svim glavnim selima i obližnjima, da ne vjeruju ovakvim ljudima; nego da se prije pitaju, pet onih naših seli i obliže.

Kopareki kotar:

Talijanska lakavost. U okrugu obćine Buje narinuli su bujaki kampanari pomoću školskih oblasti našemu narodu u okolice one obćine dvije škole za talijanskim naukovnim jezikom. U tim školama je vrlo loš napredak, što je pozna stvar; pošto ne razumiju djeca učitelja, odnosno učiteljicu, ni ovi škole djeca. Tamo se dakle učitelji brzo zasite, jedno što nema u školi napredka, što su te škole na samini i što tamošnje učitelje domaće stanovništvo neprijazno suveta. Te škole jesu u Krancici i u Karzelah. Događa se radi navodnih razloga, da se učiteljevo na tim školama skoro svake godine mijenja; radi čega ne može biti ni reda ni vjere. Sada je došla neka ljubava talijanska glava na mudru misao, da bi se učitelje posebnim

MAJKA DALMATINZAJARINA
ANT. RADIĆ
S.P.A. C.A.T.O.
S.P.A. C.A.T.O.
S.P.A. C.A.T.O.

Primili smo u komisiju od
dr. Ivan Zucco
Zbirka zakona
potrebnih u javnom životu u
Istri i druguda.
Cijena 2 K bez poštarine. Naručebe
prima
Tiskara, knjigovežnica i papirnica
Laginja i dr., Pula
ulica Giulia br. 1.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.
Prodaja svježeg kruha
tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javne
lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz
najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

OLOVKE
u korist družbe sv. Ćirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Laginja i dr. u Puli**
ulica Giulia 1.
uz cenu od 2 do 10 para.

Ustanovljena 1891.
ISTARSKA POSUJILNICA u PULI
registrirana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i
uz mjesečnu otplatu te prima uloške,
koje ukamačuje uz
4 1/2 %
čisto bez ikakvog odbitka.
Ustanovljena 1891.

„CROATIA“
osiguravajuća zadruga u Zagrebu.
Utemeljena godine 1884.
Povjerenik za Pulu i okolice: Lacko
Križ u Puli.
Centrala: Zagreb, u vlastitog palači, ugao
Marovske i Preradovićeve ulice.
Podružnica u Trstu, via del Lavatolo
br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.
Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad,
Osijek, Rijeka i Sarajevo.
Ova zadruga prima uz povoljne uvjete
slijedeće vrste osiguranja:
I. Na ljudski život:
1. osiguranja glavnica za slučaj do-
življaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;
II. Protiv štete od požara:
1. Osiguranja zgrada (kuća, gospo-
darskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretulna (pokuć-
stva, dućanske robe, gospodarskih
strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina
(žita, sijena i t. d.);
III. Stakleni ploča protiv razlu-
panja.
Zadružna imovina u svim odjelima
iznosi K 2,319,068-21
Od toga temeljna glavnica K 800.000—
Godišnji prihod premije s
pristojbama K 1,221,748-41
Isplacene odstote K 4,323,268-44
Sposobni posrednici i akvizitori na-
mještuju se uz vrlo povoljne uvjete.

PEČATE
iz GUME izraduje
tiskara
Laginja i dr.
Via Giulia 1. - Pula - Via Giulia 1.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila
i Metoda za Istru!
Družbine svieće!
Preuzeo sam zastupstvo za Istru stea-
rinskih svieća od kojih dobiva korist družba
sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove go-
dine unaprijed imam u zalihii slijedeće tri
vrste:
„LADA“ najbolja vrst stea-
r. svieća a K 90-
po 100 zamota.
„DANICA“ druga vrst a K 75- po 100
zamota.
„VESNA“ treća vrst a K 58- po 100
zamota.
Cijene razumievaju se postavno na ko-
lodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa
2% popusta ili na tri mjeseca počeka.
Lacko Križ - Pula.

POZOR RODOLJUBI!
ZAHTEVAJTE POSYUDA
:: NASE IGRAČE KARTE ::
„PRIMORKA“
PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I
KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Od 1878! --- Posvuda čuveni glasoviti objubljeni domaći lek.
Kod većih naručbi znanat popust.
Ljekarnika A. THIERRY-a balsam
Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marica. Zakonom zaštićeno.
Svako paravanje, oponišto i preprodaja drugih balzama sa zavarava-
jućom markom propuni se karu-u po sudu i strogo kazni. — Djeluje
sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa dimala, kašlja, izbacivanja pro-
muklosti, katarra gila, probojaja, bolesti pluća, specijalno kod infliuence,
bolesti želudca, ušnu jetara i slezene, pomažkasje; stolicu, zubobolju i
ostrih bolesti, trganje zglobova, opekliua, kožnih bolesti itd. 122 ili 67
II i vel. posvuda stjeje K 5 50
Thierry-ova jedino prava confi-
folijska mast
sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekliua,
ozleđa, upala, abscesa odstranjue sva strana tjelesa, koja
su došla u tjele pa često predusretne operacije, koje su
za bolina skopčan, ljekovita kod još tako starih rana,
2 posvuda stjeje K 3 50
Ljekarna „K. Asysta Sereny“ A. THIERRY-a u PREGRADE,
Hrvatska. — D tjeje se u svim većim ljekarnama.
Na valiku u ljekarn. drogerijama.

■ SVOJ K SVOMU! ■
**TISKARA I KNJIGOVEŽNICA
LAGINJA i DR.**
■ ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1. ■
preporuča se za
tiskarske, knjigovežke
i galanterijske radnje.
Solidna izradba pečata iz gume.
Imade u zalihii
tiskarice i knjige z i p. u. obćine, crkve,
škole i odvjetnike, posužilnice i koncesiona
družtva, trgovačke knjige, pianko za
škole, kao i sve pisarske i risarske
potrebilnice.

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE
kao motore sa našim sustavu DIESEL-
sajnovje letića konstrukcije, prometni
traikovi pa kojskoj silu na uru i hel.
vilo, motore na plin (gas), benzin, česta,
kamenno ulje za obrtničke, poljodjelake i
električne namjestaje snage, dalje namje-
staje sa mrtavi plin protivdaja:
BRAZDJANSKA TVORNICA MOTORA
na plin d. d.
(A. G. Dresler Gasmaschinenfabrik vormals
MOTITZ BELLE, DRESDEN)
najveća specialna tvornica Evrope
Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:
Tehnička poslovnica:
EMANUEL i OSKAR KRAUS,
TRST, Via San Nicolo 2p.
Dobiva, u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća
Cijenik na zahtjev besplatno i bez poštarine.
Besplovanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.